

nejen rozsudek, nýbrž i každý jemu na roveň postavený jiný způsob zrušení pokud se týče prohlášení bezúčinným exekučního titulu, ježto tento může býti zrušen i jiným způsobem, který má též účinek a touž moc jako na př. usnesením při povolené exekuci, při zmateční stížnosti dle čl. XXIII. uvoz. zák. k c. ř. s. a dále smírem, a ježto dále při mnohých exekučních titulech, jako jsou zejména nálezy správních úřadů a veřejnoprávních orgánů, zrušení těchto titulů rozsudkem dle povahy věci není ani možným a bez exekučního titulu žádná exekuce nemůže zůstat v platnosti. Proto jest soud rekursní právního názoru, že zrušení výkazu nedoplatků nemocenské pokladny nadřízeným politickým úřadem jest na roveň postaveno zrušení téhož rozsudkem. Ježto v daném případě byl výkaz nedoplatků okresní nemocenské pokladny opatřený doložkou vykonatelnosti, k stížnosti dlužníka rozhodnutím místodržitelství pro vadnost řízení zrušen a okresnímu hejtmánství uloženo, by řízení doplnilo a znovu jak o povinnosti platební dlužníka, tak i o výši pohledávky nemocenské pokladny rozhodlo, měl prvý soudce vyhověti návrhu dlužníka na zrušení exekuce, povolené právě na základě zmíněného a uvedeným rozhodnutím odstraněného výkazu nedoplatků.

Nejvyšší soud nedal místa dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud správně poukázal k tomu, že v případech § 39 č. 1 ex. ř. uvádí se rozsudek, jímž exekuční titul byl zrušen, jen příkladem, takže předpisu uvedeného užití sluší všude tam, kde exekuční titul, podle kterého byla exekuce povolena, pozbyl účinnosti. To stalo se právě i ohledně výkazu okresní nemocenské pokladny stvrzeného správním úřadem, který, když stvrzení správního úřadu první stolice bylo rozhodnutím místodržitelství zrušeno, pozbyl vůbec účinnosti. Vždyť § 41 zákona ze dne 30. března 1888 čís. 33 ř. z. výslovně určuje, že spory, které vzniknou mezi zaměstnavateli a pokladnou o povinnosti k placení příspěvků (§ 33) neb o náhradě dle § 32, rozhodovati přísluší dozorčímu úřadu správnímu, to jest politickému úřadu první stolice (§ 19), z jehož rozhodnutí jde další opravný prostředek dle § 70 na správní úřady vyšší. Nemohl by tudíž soud o platnosti výkazu okresní nemocenské pokladny vůbec rozhodnouti, nýbrž jedině úřad správní, jehož rozhodnutí má ovšem též význam jako rozsudek vyslovující bezúčinnost jiného exekučního titulu.

Čís. 257.

K pojmu nespravedlivé výhrůžky po rozumu § 870 obč. zák.

(Rozh. ze dne 19. srpna 1919, Rv II 211/19.)

Žalobce byl zaměstnancem žalované firmy. Pro neshodu o tom, přísluší-li žalobci zvláštní odměna za hodiny přes čas, propustila firma žalobce. Tento se tím spokojil a hledal si jiné místo. Nejsa však s to, by

našel si jiné zaměstnání, nastoupil opět službu u žalované firmy. Když znova požadoval zvláštní odměnu za hodiny přes čas za dřívější služební období, prohlásila žalovaná firma, že, nevzdá-li se těchto domnělých nároků, bude okamžitě propuštěn a musí nastoupiti vojenskou službu válečnou. Na to podepsal žalobce prohlášení ze dne 1. dubna 1918, jímž uznal, že nepříslušela mu zvláštní odměna za hodiny přes čas, že za uplynulé služební období jest s firmou vypořádán a nemá proti ní nižádných nároků. Vystoupiv v roce 1919 opět ze služby firmy podal na ni žalobu o zaplacení řečené odměny za hodiny přes čas, ježto prohlášení ze dne 1. dubna 1918 bylo na něm vynuceno nespravedlivou vyhrůžkou. Okresní soud v Olomouci žalobu zamítl, zaujáv toto stanovisko: K pojmu bázně dle § 870 ob. zák. obč. žádá se nespravedlivost a pak důvodnost bázně, pro kterou zase směřodátnou jest velikost a pravděpodobnost nebezpečí i tělesné a duševní rozpoložení osoby ohrožené. Žalovaná vykonávala toliko své smluvní právo, když vypověděla námezdní smlouvu se žalobcem, an tento na nové námezdní podmínky přistoupiti nechtěl, pročez nelze mluvit o nespravedlnosti, odvolává-li se žalobce na to, že mu v případě propuštění ze služeb žalovaného hrozilo okamžité nastoupení vojenské povinnosti, kterou zase za občanskou povinnost pokládati dlužno a nikoli za nějaké pravděpodobně hrozící zlo, kterým by se dalo druhému vyhrožovati a tím jeho přinutiti k nějakým proň zavazujícím prohlášením. Okolnost pak, že žalobce zrušením námezdní smlouvy vydán by byl újmě na majetku a rodina byla by zůstala bez přístřeší a výživy, jest důsledkem zrušení námezdní smlouvy a nebezpečím, které každý služební poměr sám s sebou přináší a, uzavírá-li žalobce v této situaci smlouvu a to vlastně úplně novou smlouvu námezdní s bývalým svým zaměstnavatelem, zůstává to bez významu jako v tom případě, kdyby za oněch podmínek nastoupil službu u zaměstnavatele docela jiného. Z těchto úvah nelze na straně žalobce mluvit o důvodně nespravedlivé bázni. — Odvolací soud rozsudek potvrdil z těchto důvodů: Rozhodnutí o žalobcově odvolání závisí v tomto případě jediné na řešení otázky, co ve smyslu zákona (§ 870 obč. zák.) znamená »nespravedlivá vyhrůžka« (§ 870 obč. zák.) jako právní důvod ke zrušení smlouvy. Podle žalobcova přednesení byl v tomto případě žalobce dne 1. dubna 1918 přinucen, vzdáti se zažalovaných nároků jediné vyhrůžkou žalované strany, že — nevzdá-li se zmíněných nároků — bude okamžitě z dosavadního poměru služebního propuštěn a musí nastoupiti vojenskou službu válečnou. Kdo za »nespravedlivou vyhrůžku« považuje již každé vyhrožování zlem, jehož použití za účelem vynucení jistého konkrétního plnění zákon nedovoluje, musí i v tomto případě k této otázce přisvědčiti, neboť zaměstnavatel nesmí dle zákona svému zřízenci hroziti zrušením služebního poměru jen za tím účelem, by ho donutil ku vzdání se nároků na vydělanou mzdu. Nicméně nesdílí odvolací soud tohoto názoru o pojmu »nespravedlivé bázně« ve smyslu § 870 obč. zák. V dnešním zápase mezi zaměstnavateli a dělníky, jenž zakládá se na protivě hospodářských zájmů bojujících stran, pokládá hospodářský život pouhou vyhrůžkou zaměstnavatele zrušením pracovního poměru za přípustný prostředek bojovný; to učí denní zkušenost a totéž stanovisko zaujímá i zákonodárství tím, že v zákoně ze dne 7. dubna 1870, čís. 43 ř. z., vylučuje jen určité formy vyhrůžky (ustrašování nebo

násilí) jako zakázané pomůcky v boji o mzdu. V tomto případě však dle žalobce vyličení použila žalovaná strana jen svého práva na zrušení služebního poměru, by si vynutila jisté výhody hospodářské ve služebním poměru k žalobci. Takový způsob vyhrožování je dovolen. Jinak by se ovšem posoudilo takové jednání, kdyby žalovaná strana byla použila této vyhrůžky (zrušením služebního poměru) za tím účelem, by si proti žalobci zajistila hospodářské výhody v jiném oboru než ve služebním poměru (na př. by dělník se vzdal práva dědického), nebo kdyby tu byla dána skutková podstata lichvy ve smyslu § 879 čís. 4 obč. zák. Neboť, kdyby žalovaná strana, kořistic ze žalobcovy tísně, byla si dala za plnění slíbiti nebo poskytnouti plnění vzájemné, jehož majetková hodnota je v patrném nepoměru k hodnotě plnění (§ 879 čís. 4 obč. zák.), pak bylo by takové právní jednání absolutně neplatným. Toho však žalobce v tomto případě netvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou předchozích stolic a odkázal spor na okresní soud, by věc znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Jest zajisté správné, že žalovaná strana mohla služební poměr vypovědi, žalobci danou, zrušiti, neboť žalobce, jenž sice tvrdil, že žalovaná strana ani nebyla oprávněna propustiti ho ze svých služeb, sám připouští, že výpověď přijal a si jinde hledal místo, ale na druhé straně sluší uvážiti, že žalovaná strana nesměla tohoto svého oprávnění zneužiti k tomu, by na žalobci, chtěl-li zase do jejich služeb vstoupiti, vynutila, by se vzdal svých nároků na mzdu již vydělanou, která mu — jak tvrdí a nabízí se dokázati — oproti žalované straně na základě smlouvy příslušela, a jí také byla uznávána. Vyhrůžka jest jen tehdy spravedlivá, přísluší-li tomu, kdo nutí, právo k tomu, by hrozil, a by zlo, kterým pohrozil, mohl k uskutečnění určitého plnění vykonati, jsa k němu oprávněn. Kdyby bylo pravdou, že žalovaná strana byla dle dřívější smlouvy povinna žalobce za práce přes čas zvlášť odměňovati a že to též uznala, jest jasno, že by nebyla oprávněna na žalobci vynutiti, by od své vydělané mzdy upustil, jinak že ho do svých služeb zpět nepřijme, tu zase naopak věc by se měla docela jinak, kdyby, jak žalovaná strana tvrdí, žalobci mzda za práce přes čas nepřislušela; neboť žalovaná strana přijímajíc znovu žalobce do práce, by měla zajisté právo stanoviti si podmínky. Z toho plyne, že dosavadní řízení zůstalo kusým a jest proto třeba, by bylo po této stránce doplněno. Rovněž neúplným zůstalo řízení, pokud jde o rozřešení otázky, zdali bázeň, žalovanou stranou v žalobci vzbuzená, byla důvodnou. Odvolací soud při stanovisku, které zaujal ohledně »nespravedlivé bázně« dle § 870 obč. zák. se otázkou tou nezabýval. Bude-li po shora uvedeném doplnění řízení zjištěno, že nárok žalobcův na vydělanou mzdu trvá po právu, bude potřebí, by skutkové okolnosti, žalobcem uvedené, na důkaz toho, že jeho bázeň byla též důvodna, byly zjištěny a případně průvody v tomto směru nabídnuté provedeny.